Az aranyember

A színházi emberek nagyon jól tudják: elbeszélő mű színpadra vitele általában kockázatos vállalkozás. Nehéz feladat három órai előadásba belesűríteni a több száz oldalon kialakított jellemeket, a regény szerteágazó cselekményszálait. „A dramatizáló — és a színház számára — Kovács Ádám rendező szavai szerint — nincs más járható út, mint a regény tartalmi és eszmei lényegét takarékosan, egyszerű és lényegretörő, célszerű eszközökkel közvetíteni a néző számára." A dramatizáló Révész Pál sikerrel birkózott meg a feladattal: sűrített, kihagyott, beleírt, teremtett, cselekményeket helyezett át helyben és időben Ha volt is helyenként hiányérzetünk, egészében véve visszaadta, amit a regény mondani akart: a múlt század huszas éveiben a kialakulóban levő polgárság lényeges vonásainak ábrázolását alakjain, a végül is utópiába a senki szigetére menekülő Timár Mihály, Noémi és Timea történetén keresztül.

A szatmári színház bizott Jókai legismertebb regényének, Az aranyembernek közönségvonzó hatásában. A ki tudja hányadik rádió- és filmfeldolgozás csak növelte népszerűségét, Temesváron is a közönség legszélesebb rétegeit mozgatta meg.

Érezhetően, de ki nem mondottan, mindenki valamilyen ünnepi élményt várt a szatmári együttes vendégjátékától. Bizony: távolról sem volt az.

A szatmári színház vendégjátékáról

És már az első kép eloszlatta a várakozást. Ehhez hozzájárult maga a színpadi kép is: a szomorú szürke háttér, a senki szigetének romantikus szépségét néhány lecsüngő zöld papírszalag jelezte. Nem a jelzésmegoldás ellen van kifogásunk, de amikor ebben a színpadi környezetben megszólalt a még a beszédet is szinte túlharsogó madárkoncert, élén a túlbuzgó tüdejéből ki nem fogyó kakukk-szólistával — igen sokan kérdőleg néztek egymásra.

A főhős szerepében, Diószeghi Ivánt hiába segíti előnyös külseje: belülről nem volt Timár Mihály, főleg az első képben. Talán csak az utolsó, önmagával vívódó jelenetben közelítette meg valamennyire Jókai hősét. Bálint Márta hitelesen teremtette meg Noémi őszinteségét, naivságát, amivel szemben annál visszataszítóbban rikított Krisztyán Tódor cinikussága, elvetemültsége, akit Tóth-Páll Miklós sok színpadi ötlettel, szellemességgel hozott a közönség elé. Jó alakítást nyújtott Török István Brazovics és Nagy Iza, az erősen, de nem rosszul túlzott Brazovicsné szerepében. Az előadás egyik legemlékezetesebb élményét Elekes Emma teremtette meg. Kadisa őrnagyhoz intézett szavaiban úgyszólván színészi eszközök nélkül a nagy színházi esték feszültségét varázsolta a színpadra. Szerencse, hogy Kisfalussy Bálint K. u. K. tisztekre emlékeztető sarokösszecsapásai megszűntek ebben a jelenetben.

A közönség tapsolt Jókainak, tapsolt a színészeknek, örült az előadásnak s talán be sem vallotta magának: az ünnep elmaradt. De úgy véljük, a szatmári együttes nem veszi rossznéven az elváró néző figyelmeztetést: az ünnep vendégjáték alkalmával sem maradhat el!

Anavi Ádám